

Antologia d'urgència

CAMILO TORRES I CHE GUEVARA

En la seva sol·licitud per retornar a l'estat laic, Camilo Torres havia explicat que el cristianisme –com a messianisme– i els estudis de sociologia –com a tècnica– l'havien portat a la convicció de la necessitat d'una revolució per «realitzar l'amor que els homes han de tenir pel proïsme». És el llenguatge d'un militant cristià, i el del Che el d'un revolucionari marxista: «Tots els dies s'ha de lluitar perquè aquest amor a la humanitat vivent es transformi en fets concrets, en actes que serveixin d'exemple, de mobilitació». En l'essencial, tots dos coincidien: la necessitat de la lluita antiimperialista i del socialisme com a solució única als problemes del seu continent.

Ambdós foren un model de vida austera, desinteressada i neta. I encara que els seus botxins s'esforcessin a fer desaparèixer llurs cadàvers, la mitologia popular revolucionària de la seva terra i del món sencer els té ben presents.

«Actualidad de Camilo Torres», *Presència*, 17-VIII-68.

LES CASES I EL RIU

Les cases del riu són part de la fibra històrica, estètica, sociològica, fisiològica, sentimental, problemàtica de Girona. Les cases del riu i el riu: l'Onyar, corrent jugular de la ciutat. Corrent capriciós, artèria baròmetre de les secades, de l'encaixonament geològic de la ciutat, manantial escàs i de poca llargada, torrent impetuós i salvatge en les riades. Que n'és de bonic, l'Onyar, quan s'empenya! I això que ens perjudica, aleshores. És la dramàtica dualitat de l'Onyar, de la naturalesa. És la misteriosa relació dels gironins amb el riu: les successives administracions han fet veure que actuaven de debò per pal·liar els seus efectes, però, de fet, el subconscient gironí accepta, o es resigna, que quan torni a «baixar» ens agafi amb els pixats al ventre.

«La genuïna imatge de Girona», *Punt Diari*, 13-X-83.

ELS CATALANS

Els castellanoparlants no dubtaren gaire, guanyaven terreny, imposaven la seva llengua. Els catalans, afables, desempolsaven un castellà de circumstàncies, d'artificial conreu; imposat, d'altra banda, per la secular administració mesetària, els diaris, la ràdio i la televisió. No va haver-hi forceig, ni resistència, ni recriminació. No va haver-hi cap símptoma de discriminació. Els nou arribats decidiren imperativament la llengua de relació. Els catalans s'hi van haver d'adaptar: tradicionalment sotmesos, varen privilegiar la relació humana, l'hospitalitat, per damunt de llur dret.

Tanmateix, ell sabia molt bé (ho havia pogut experimentar en altres ocasions) que, els seus veïns o d'altres, continuarien criticant els nostres costums, la nostra manera de fer i de ser, que malparlarien de nosaltres. Que mirarien d'acomplexar-nos, en la nostra pròpia terra. Com si en fóssim estrangers.

«Una qüestió de consciència», *Punt Diari*, 11-IX-83.

ART I SOCIETAT

Avui, aproximadament, les coses es presenten així: d'un cantó hi ha la impressionant renovació, la fantàstica desclosa de les diverses realitzacions de l'art contemporani; de l'altre, l'escassa funcionalitat que aquest ocupa en la vida pública. Elaborat i exhibit, freqüentment, en «vas clos», és consumit i acapat per limitadíssims cercles socials. Diríem que la societat actual, ideològicament periclitada, mitifica l'art, el converteix, essencialment, en objecte de cobejoses inversions capitalistes; en modern fetitxisme: és la sacralització de l'art i de l'artista. Aquest esdevé, malgrat ell o amb el seu consentiment, una «vedette» del sistema que fabrica els moderns mites per a l'alienadora diversió de les masses en suplantació dels exaltants objectius que no pot oferir, a conseqüència de l'esfondrament dels anacrònics valors de reminiscència medieval, en els quals encara es recolza.

«L'art, l'artista i la societat», *Presència*, 13-XII-69.